

DE ROL VAN DE VROUW IN DE KERK

Een Open Brief

door Frank Viola

Lieve zuster,

Hartelijk dank voor jouw attente brief.

Je hebt me een uitstekende vraag gesteld. Je wilt weten wat mijn visie op de rol van de vrouw in een huiskerk is, en hoe ik aankijk tegen de “beperkende passages” die haar functioneren lijken te verhinderen. Deze vraag is mij al zo vaak gesteld dat ik de tel ben kwijtgeraakt. Ik heb er tot nu toe slechts mondjesmaat iets over gezegd en er twee paragrafen in mijn boek *Rethinking the Wineskin* aan besteed. Ik heb het echter nooit in detail besproken.

Ik ben er absoluut niet in geïnteresseerd om nog meer ruis toe te voegen aan de voortslepende en felle discussie omtrent geslachtskwesties die in de huiskerkbeweging woedt. Daarom heb ik altijd gearzeld iets over dit onderwerp te schrijven. Toch ontmoet ik voortdurend vrouwen die in een geestelijke dwangbuis zitten vanwege een – naar mijn mening – vastgeroeste interpretatie van bepaalde Bijbelteksten. Hun verhalen hebben me ervan overtuigd dat ik dit mijnenveld toch moet binnentreden. En vanwege hun lot en dat van al mijn geliefde zusters in Christus spijt het mij dat ik dat niet eerder gedaan heb.

Dat gezegd hebbende ben ik er klaar voor om het geluid van het tandenknarsen, handenwringen, nagelbijten en muggenziften te weerstaan dat door mijn antwoord veroorzaakt zal worden.

Dus laat deze brief de hele controverse voor eens en voor altijd beslissen. Hier, lieve zuster, is *hét* antwoord op jouw vraag. Hier is *dé* definitieve uitspraak omtrent dit onderwerp:

Volgens Paulus mag een vrouw onder geen enkele voorwaarde en onder geen enkele omstandigheid in een kerkbijeenkomst spreken. Ze mag in de kerk helemaal nooit, nergens, in geen enkele situatie ook maar één woord zeggen. Ze moet zonder uitzondering altijd geheel en al totaal blijven zwijgen.

Tenzij

Ze haar hoofd bedekt heeft!

Is het je nu duidelijk?

Ik hoop dat je hier nu om moet lachen, want ik schertste natuurlijk. En toch wilde ik iets duidelijk maken. Het punt is namelijk dat Paulus zichzelf op dit onderwerp lijkt tegen te spreken. De zogenoemde “beperkende passages” zijn erg moeilijk te interpreteren. Gegeven hun vaagheid kan niemand dogmatisch zijn over wat Paulus werkelijk bedoelde toen hij ze op papier zette. Dat betekent dat *elke* interpretatie van deze teksten beperkingen heeft. En ik zal meteen toegeven dat dat evengoed voor mijn interpretatie geldt.

Ter verduidelijking voor hen die deze brief lezen, de “beperkende passages” zijn die Bijbelteksten die enige beperkingen lijken te leggen op de bediening van een vrouw in de kerk. Verbazend genoeg zijn er eigenlijk maar twee “beperkende gedeelten” in het hele Nieuwe Testament (NT):

1 Corinthiërs 14:34-35:

De vrouwen moeten in de gemeenten zwijgen; want het is haar niet vergund te spreken, maar zij moeten ondergeschikt blijven, zoals ook de wet zegt. En als zij iets willen te weten komen, moeten zij thuis haar mannen om opheldering vragen; want het staat lelijk voor een vrouw te spreken in de gemeente.

1 Timoteüs 2:11-14

Een vrouw moet zich rustig, in alle onderdanigheid, laten onderrichten, maar ik sta niet toe, dat een vrouw onderricht geeft of gezag over de man heeft; zij moet zich rustig houden. Want eerst is Adam geformeerd, en daarna Eva. En Adam heeft zich niet laten verleiden, maar de vrouw is door de verleiding in overtreding gevallen; doch zij zal behouden worden, kinderen ter wereld brengende, indien zij blijft in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid.

Voordat ik mijn ideeën over deze gedeelten zal verwoorden, laat me eerst uitleggen hoe ik daarbij gekomen ben.

Het Totaalbeeld van het Nieuwe Verbond

Lang geleden leerde ik een onschatbare les. Het NT moet nooit worden beschouwd als een handleiding bestaande uit gefragmenteerde leerstellingen en op zichzelf staande lessen. Het NT is één geheel. Het is in essentie een verhaal. En wat in Paulus' brieven beschreven staat, is deel van dat grote verhaal.

Het verhaal bevat een consistente boodschap. Het is de boodschap van het Nieuwe Verbond. Dit verbond is *niet* een soort actualisering en update van het Oude Verbond. In tegenstelling tot een veelgehoorde misvatting bevat het *niet* een nieuwe set regels ter vervanging van de oude set regels.

Het Oude Verbond bevatte een set richtlijnen waaraan mannen en vrouwen in hun leven moesten voldoen. Het veroorzaakte tevens een scherp contrast tussen verschillende groepen mensen – sommigen kregen bijzondere privileges en anderen niet. Sommigen waren waardig genoeg om Gods volk te mogen zijn (Joden). Anderen niet (heidenen). Onder de 'waardigen' werd aan sommigen de eer gegeven om het dichtst bij God te zijn (de priesters). Anderen mochten dat niet (het volk). Sommigen ontvingen speciale functies in de dienst aan God (de hogepriester en de priesters). Anderen kregen beperktere functies toegewezen (de Levieten). Weer anderen kregen nauwelijks tot geen functies (de rest van het volk).

Toen Jezus Christus op het toneel verscheen, veranderden dingen op radicale wijze. Onze Heer bracht het Nieuwe Verbond tot stand, waardoor het vorige plotsklaps verouderd was. Het Nieuwe Verbond rekende af met regels en richtlijnen. Het vaagde alle aardse vormen van onderscheid weg. Het schafte alle speciale categorieën van mensen met speciale voorrechten af.

In het Nieuwe Verbond is de Wet van God op het menselijke hart geschreven door de inwoning van de Persoon van de Heilige Geest. De Geest is in de harten gekomen van allen die de Heer aangenomen hebben – inclusief mannen en vrouwen. Inclusief Joden en heidenen. Inclusief slaven en vrijen.

Alle aardse vormen van onderscheid werden door het Nieuwe Verbond afgeschaft. Alle categorieën in de dienst aan God werden terzijde geschoven. Want de inwoning van de Geest betekent dat er vrije toegang tot God is – niemand buitengesloten.

Maar sterker nog, de inwoning van de Geest betekent dat het voorrecht verkregen is om in de bediening in Gods huis te functioneren. Zoals Joël profeteerde: "Ik zal mijn Geest uitstorten op *al* wat leeft . . . en uw zonen [mannen] en uw dochters [vrouwen] zullen profeteren . . . en op de dienstknechten [mannelijke slaven] en op de dienstmaagden [vrouwelijke slaven] zal Ik in die dagen mijn Geest uitstorten." (Joël 2:28-29)

Op dezelfde manier is Galaten 3:28 een onveranderlijke realiteit van het Nieuwe Verbond: "Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijke of vrouwelijke: gij allen zijt immers één in Christus Jezus." Dit gedeelte geeft een samenvatting van Paulus' overtuiging van het effect van het Evangelie op culturele gegevens zoals racisme, slavernij, en onderdrukking op basis van geslacht.

De waarheid van dit Bijbelvers is niet beperkt tot "redding" alleen; het omvat sociale implicaties voor iedereen. Het Nieuwe Verbond wist ieder onderscheid van sociale categorieën of klassen uit. En het leidde ertoe dat een ieder de Geest kan ontvangen en kan dienen als priester in Gods huis. Dit is uiteraard inclusief vrouwen.

Nu dit duidelijk is, moet direct geconcludeerd worden dat wat de "beperkende gedeelten" ook betekenen, ze in geen geval het Nieuwe Verbond omver kunnen werpen. Bovendien kunnen ze nooit tegengesteld zijn aan het totaalbeeld van het NT. Hieruit volgt dat het idee dat vrouwen buitengesloten zijn van het spreken in Gods huis een catastrofale breuk met het Nieuwe Verbond is. Een Verbond dat aards onderscheid tussen mensen weggevaagd heeft en zowel mannen als vrouwen als effectieve priesters in Gods koninkrijk behandelt.

De Onzichtbare Gids

Een andere les die ik op mijn geestelijke reis geleerd heb, heeft te maken met de realiteit van de Heilige Geest. Ik geloof rotsvast in het intuïtieve karakter van de Heilige Geest in het leven van de gelovige. Ik ben bovendien overtuigd van het organische karakter van het Lichaam van Christus (als het tenminste losgemaakt is van een institutionele setting).

De inwonende Geest geeft iedere gelovige Goddelijke instincten en impulsen die net zo reëel zijn als onze lichamelijke zintuigen. Aangezien beiden zijn uit Goddelijke inspiratie voortgekomen, zal de leiding van de Heilige Geest *nooit* de Schrift tegenspreken. Evengoed zal de Schrift nooit tegengesteld zijn aan de instincten van de Heilige Geest.

Vervolgens moet ik constateren dat, op een puur subjectief niveau, al mijn instincten me vertellen dat God wil dat vrouwen in de bijeenkomsten van de kerk functioneren.

Ik heb vele bijeenkomsten meegemaakt waarin vrouwen als het ware gemuilkorfd werden. Er werd hen verboden ook maar een woord te spreken; alleen de mannen mochten spreken. Terwijl ik daar zat, wist alles in mij intuïtief dat dingen misgingen. De gang van zaken kwam zo beschamend kunstmatig over, in het bijzonder als in die ruimte vrouwen aanwezig waren die in hun geestelijk leven rijker waren dan het merendeel van de mannen. Maar zij werden als door een veto buitengesloten van het spreken, eenvoudigweg omdat zij vrouwen waren.

Deze praktijk doet mijns inziens geweld aan een belangrijk geestelijk principe. Alles in het huis des Heren wordt bepaald door "de maat van de wasdom der volheid van Christus" (Ef. 4:13). Die bijeenkomsten werden daarentegen mede bepaald door externe beperkingen die zorgden voor geestelijke belemmering. Wanneer vrouwen die op het gebied van het geestelijke veel te bieden hebben, belemmerd worden in het spreken in de samenkomst, dan zal de kerk daarvan te lijden hebben.

Ik zal proberen te beschrijven welke duidelijke indrukken ik in dergelijke samenkomsten kreeg toen ik toekeek hoe de mannen maar doorleuterden terwijl de zusters passieve toeschouwers waren:

- De helft van Gods priesterschap wordt monddood gemaakt en onderdrukt.
- De zusters worden van het spreken geweerd omdat de broeders de Bijbel intellectueel zo geïnterpreteerd hebben dat die functie tot hen beperkt blijft.
- De broeders en zusters zijn trouw aan hun interpretatie van de Bijbel, maar ik kan niet anders dan mezelf voortdurend afvragen hoe zij toch kunnen negeren wat hun geestelijke instincten hen proberen duidelijk te maken over de praktische vruchten van deze interpretatie.

- In deze samenkomst is een afschuwelijk gebrek aan geestelijke rijkdom. Het herinnert me aan de zogenaamde “echte wereld” in de film *The Matrix* – koud, kleurloos en smakeloos.
- Het muilkorven van de zusters is een goed recept tot het verkrijgen van dode bijeenkomsten.

Opnieuw, dit is mijn eigen analyse. Een ander kan tot andere conclusies komen.

Toen ik afstand nam van die ervaring, moest ik mezelf een brandende vraag stellen: “Welke duidelijke boodschap wordt gecommuniceerd door het monddood maken van de zusters in kerkbijeenkomsten? Stel dat God de bedenker van dit idee was, welke boodschap zou Hij dan door zo’n mandaat aan zijn kinderen en de wereld meegeven?” Het antwoord is zowel opvallend als schokkend. De onmiskenbare boodschap is dan dat mannen niets van vrouwen kunnen leren. Noch kunnen zij geestelijk door een vrouw gediend worden.

Neem eens een moment om daarover na te denken.

Iedere broeder die eerlijk met zichzelf is, zal direct moeten toegeven dat zo’n gedachte absurd is. Het komt bovendien heel belabberd met de werkelijkheid overeen. Naar mijn eigen waarneming doen diegenen die het idee koesteren dat vrouwen moeten zwijgen in de kerk “omdat de Bijbel dat zegt” iets dat erg kunstmatig is. Ik bedoel, welke man met een beetje verstand (dus een normaal gezond denkvermogen) gelooft werkelijk dat hij over geen enkel geestelijk aspect iets van een vrouw kan leren? Een dergelijk geloof gaat alle grenzen van het geloofwaardige ver te buiten!

Naar mijn eigen ervaring kwamen sommige van de meest wijze en krachtige inzichten die in kerksamenkomsten gedeeld zijn uit de mond van vrouwen. Hun bijdragen zijn vaak bijzonder rijk en betekenisvol geweest. Mijn stelling is daarom dat het tot zwijgen brengen van vrouwen van buitenaf opgelegd is en geen deel is van de natuurlijke uitdrukking van het authentieke leven van het Lichaam.

Tenminste, zo denk ik erover.

Wat Zou Er Gebeuren Als . . . ?

Stel je eens voor dat de twee “beperkende passages” niet in het NT zouden voorkomen. Wat zou dan de gang van zaken zijn in die (huis)kerken waarin het vrouwen niet is toegestaan in de samenkomsten te spreken? Welke optie zouden de vrouwen verkiezen – zwijgen of spreken?

Een dergelijk scherpe vraag . . . als die beantwoord kan worden . . . leidt vaak tot diep inzicht. Als de groep de vrouwen zou toestaan in hun samenkomsten te spreken, dan moet men de vraag durven stellen of de praktijk van het zwijgen in tegenspraak is met het natuurlijke leven van de Geest.

Mijns inziens is het in tegenspraak.

Interessant genoeg hebben sommige mannen die overtuigd zijn van de “vrouwen-moeten-zwijgen” leer me toevertrouwd dat zij persoonlijk helemaal niet kunnen begrijpen waarom God zo’n gebod ingesteld heeft. Sommigen van hen hebben heel hoog opgegeven van de bijdragen van hun echtgenotes in geestelijke kwesties . . . om vervolgens uitdrukking te geven aan hun verwarring waarom zij hun geestelijke inzichten niet in publieke samenkomsten konden delen.

Ik bewonder het verlangen van deze mannen om getrouw te zijn aan hun begrip van de Schrift. Maar ik wil de nauwkeurigheid van dat begrip op zowel geestelijke als Bijbelse gronden uitdagen. En ik wil hen oproepen en aansporen hun interpretatie op basis van deze observaties te heroverwegen.

(Ik ben me ervan bewust dat er mannen bestaan die chauvinistische, geslachtshiërarchische, patriarchale, seksistische – kies-maar-een-bijvoegelijk-naamwoord – wetticisten zijn die al hun hele leven lang vrouwen onderdrukt hebben. Deze verwarde zielen zijn voortdurend op zoek naar welk Bijbelvers dan ook om vrouwen nog verder te vernederen. Ze zijn slim genoeg om

hun persoonlijke vooroordelen tegen vrouwen met Bijbelteksten te maskeren. Bovendien zullen zij iedereen die het spreken van vrouwen in de kerk verdedigt, beschuldigen van modernistische ketterij. Deze brief is echter niet gericht tot dat soort mensen.)

Aan de andere kant ben ik in een groot aantal bijeenkomsten geweest waar de vrouwen tezamen met de aanwezige mannen deelden en functioneerden. Alle kerken waarin ik betrokken ben, werken zo. De immense geestelijke winst voor zowel de zusters als de broeders tijdens zulke bijeenkomsten is onmiskenbaar. En meer dan dat, de geest van iedere gelovige in die ruimte weet dat het goed en noodzakelijk is voor vrouwen om te functioneren en Christus te delen. De tekenen van de aanwezigheid van de Heilige Geest – “leven en vrede” – zijn ontegenzeggelijk aanwezig (Rom. 8:6).

In dit verband wil ik vermelden dat in iedere organische uitdrukking van de kerk waarvan ik me bewust ben en waarmee ik ervaring heb, de vrouwen in de samenkomsten op identieke wijze functioneren als de broeders. Naar mijn inzicht gebeurt het pas nadat we geconfronteerd worden met de “beperkende passages” en op basis daarvan een bepaalde interpretatie accepteren dat dingen beginnen te veranderen. De situatie glijdt dan af van vrijheid naar onderdrukking. Dit is nooit een teken van Gods vingerafdrukken; want “waar de Geest des Heren is, is vrijheid” (2 Cor. 3:17).

Voordat iemand die deze brief leest en de voorgaande paragrafen uit zijn verband ruikt om me een “geestelijke subjectivering” te noemen . . .

En voordat ik ervan beschuldigd word dat ik mijn subjectieve gewaarwordingen laat prevaleren boven de Schrift (en ik ben er zeker van dat die beschuldiging uiteindelijk komt) . . .

Laat me kort herhalen wat ik aan het begin schreef. De Schrift en het innerlijke getuigenis van de Geest gaan *altijd* hand in hand. Logischerwijs, als onze interpretatie van de Bijbel loodrecht botst met wat ons innerlijk ons zegt (ik spreek hierbij van de menselijke geest waarin de Geest van God inwoning maakt, *niet* van de emoties) . . . en als het in absolute tegenspraak is met wat realiteit is in de praktijk van ons dagelijkse leven (namelijk dat mannen *wel* geestelijke zaken van vrouwen kunnen leren), dan moet dit ons dwingen om onze overtuigingen inzake de interpretatie van de Bijbel serieus te herzien.

Ik heb het bovenstaande allemaal uitgewerkt om het volgende punt te benadrukken. Mijn interpretatie van de “beperkende passages” weerspiegelt perfect wat mijn geest me zegt over wat goed, juist, natuurlijk en geestelijk levensvatbaar is in een kerksamenkomst. Het klikt ook uitstekend met die organische uitdrukkingen van de kerk waarmee ik bekend ben. Dus zowel op het geestelijke, praktische als intellectuele vlak heb ik er vrede mee.

Ik wil graag benadrukken dat een ieder die zijn of haar denken over dit onderwerp wil zien groeien, deze drie elementen (geestelijk, praktisch en intellectueel) allemaal in beschouwing neemt. Het verwaarlozen van één daarvan kan gemakkelijk leiden tot een scheef, onjuist perspectief.

Anders gezegd: de cultuur van het leven van de eerste-eeuwse kerk verhinderde iedere interpretatie van de “beperkende passages” die vrouwen zou buitensluiten van het spreken in publieke samenkomsten.

Wat Zegt Het Grote Plaatje?

Voordat we de “beperkende passages” onder de loep zullen nemen, moet een rudimentaire vraag gesteld worden: “Wat is het algehele onderricht van het NT over de rol van de vrouw in de kerk?” . . . “Wat is het grote plaatje betreffende vrouwen en bediening?”

Je zult zien dat dit perfect met de algemene principes van het Nieuwe Verbond overeenkomt.

Hier volgt een chronologisch overzicht van vrouwen in de bediening. Aangezien ik geen concordantie voor me heb liggen, geef ik dit overzicht op basis van mijn verre van geïnspireerde geheugen, dus het is zeker niet volledig.

► Elisabet en Maria (niet Zacharias en Jozef) zijn de eersten die de boodschap van de komst van de Messias ontvangen. Zij worden door engelen geëerd en gezegend. En zij zijn de eersten die over het Christus kind zingen en profeteren.

► De profetes Hanna ontvangt eervolle vermelding als iemand die sprak van de Messias tot hen die op Hem wachtten (Lucas 2:36-38).

► Tijdens de aardse bediening van onze Heer was een groep die door de Evangelieschrijvers "de vrouwen" genoemd werden even bekend als "de twaalven" (Lucas 8:1-3; 23:49, 55; 24:24). In feite waren de twaalf mannelijke discipelen een tamelijk bedroevend clubje naast de vrouwelijke discipelen. Het waren de vrouwen die bij de Heer bleven tijdens zijn laatste uren. Het waren de vrouwen die toekeken bij zijn kruisiging. Het waren de vrouwen die er als eerste waren om Hem te ontmoeten bij Zijn opstanding. En het waren de vrouwen die van Hem het voorrecht kregen om als eerste het nieuws van Zijn opstanding te verkondigen.

► Zowel de twaalven als de vrouwen waren deel van de 120 die wachtten op de komst van de Heilige Geest op Pinksteren (Hand. 1:14). De vrouwen, tezamen met de mannen, spraken in tongen en verkondigden de "grote dingen Gods" (Hand. 2:1-11).

► De Heilige Geest is uitgestort op zowel mannen als vrouwen . . . waarbij het resultaat is dat "uw dochters zullen profeteren" (Hand. 2:17-18).

► In Christus zijn alle aardse barrières verwoest. Galaten 3:28 verklaart krachtig: "Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijke of vrouwelijke: gij allen zijt immers één in Christus Jezus." Vrouwen zijn bijgevolg geen tweederangs burgers in de kerk van God.

► Priscilla en haar echtgenoot Aquila onderwezen Apollos nauwkeuriger in de weg van de Heer (Hand.18: 26). Het is belangrijk op te merken dat bij vier van de zes tekstplaatsen waar Priscilla en Aquila in het NT vermeld zijn, Priscilla's naam als eerste genoemd wordt (Hand.18: 18, 26; Rom. 16:3; 2 Tim. 4:19). Dit gold in de oudheid als een manier om te benadrukken dat Priscilla geestelijker en godvruchtiger was. Daarbij komt bovendien dat door het eerst vermelden van haar naam bedoeld is te zeggen dat zij leidde in het onderricht aan Apollos (Hand.18: 26).

► Filippus de evangelist had vier dochters die profetessen (in het Grieks staat profeten) waren (Hand. 21:9). Dit betekent dat zij profeteerden. (Merk op dat eerste-eeuwse profetie altijd werd gedaan in en temidden van de kerk. Denk erover na: als een vrouw door Gods Geest aan het profeteren is en Jezus Christus openbaart aan haar broeders en zusters, welke reden zou er dan te verzinnen zijn dat het een man belet moet worden daarnaar te luisteren?)

► In 1 Corinthiërs 11:4-5 verklaart Paulus dat vrouwen evengoed als mannen mogen bidden en profeteren wanneer de kerk samenkomt (1 Cor. 11:1-34). De context maakt duidelijk dat Paulus verwijst naar de publieke bijeenkomsten waar zowel mannen als vrouwen aanwezig zijn.

► Toen Paulus vanuit Rome zijn brief aan Corinthe schreef, eerde hij de volgende vrouwen voor hun dienst in de kerk: Febe, Priscilla, Maria, Tryfena, Tryfosa, Persis, Julia, en de zuster van Nereus (Romeinen 16). In dit hoofdstuk *noemt* Paulus ongeveer tweemaal zoveel mannen als vrouwen. Echter, wanneer hij personen een *aanbeveling* meegeeft, doet hij dat voor tweemaal zoveel vrouwen als mannen.

► Paul vermeldt Junia als een collega-apostel (Rom. 16:7). Dit is de meest natuurlijke manier om de opmerking "onder de apostelen in aanzien" te interpreteren. ("Junia" is duidelijk een vrouwelijke naam, ook al doen Bijbelvertalingen anders geloven.)

► In Filippenzen 4:2-3 vermeldt Paulus met nadruk Euodias en Syntyche die hem in het werk hielpen. Het is veelzeggend dat de kerk in Filippi met vrouwen begon en in het huis van een vrouw samenkwam (Hand. 16:13 e.v.) Vrouwen waren in de kerk van Filippi behoorlijk prominent.

► Paulus herinnert Titus eraan dat de oudere vrouwen "onderricht zouden moeten geven in het goede." Zij moesten bovendien de jongere vrouwen onderwijzen (Titus 2:3-5).

► Paulus geeft een aanbeveling van Timoteüs' moeder en grootmoeder. Er is goede reden om aan te nemen dat zij hem hebben opgevoed en onderwezen in de heilige Schrift (2 Tim. 1:5 met 3:15).

Het is duidelijk dat vrouwen in de eerste-eeuwse kerk in de bediening actief waren. Omdat zij de Geest ontvangen hadden, waren zij net zo goed als de mannen deel van het gelovige priesterschap. We zien hen publiekelijk profeteren. Publiekelijk bidden. Publiekelijk onderwijs geven. We zien hen ook zij-aan-zij met Paulus aan het werk. Sterker nog, Paulus noemt deze vrouwen medewerkers, een beschrijving die hij ook toepast op zijn mannelijke teamleden!

Sommigen mensen hebben de “beperkende passages” geïnterpreteerd alsof zij betekenen dat vrouwen in feite uitgesloten moeten worden van het delen in een samenkomst wanneer mannen aanwezig zijn. Maar deze conclusie gaat lijnrecht in tegen de algemene principes van het NT. Om die reden moeten pleitbezorgers van het “vrouwen-moeten-zwijgen” standpunt zich in allerlei totaal onbijbelse bochten wringen door onderscheid te maken tussen “delen” (als alleen zusters aanwezig zijn) en “onderricht” (wanneer mannen aanwezig zijn). Maar dit zijn pure menselijke bedenksels. En het is inconsistent ten opzichte van Paulus’ houding.

Er is geen enkele aanwijzing dat Paulus of zijn omgeving ooit iemand op basis van geslacht van de bediening uitgesloten hebben. Paulus werkte uitstekend samen met vrouwen als Priscilla, Euodias, en Syntyche zonder een hoop verwaand geblaas over Goddelijk bepaalde vrouwelijke inferioriteit. Verder is er ook nergens in Paulus’ brieven enige aanleiding voor het “vrouwen-mogen-niet-spreken-als-mannen-aanwezig-zijn” idee. Kortom, zowel Paulus’ leven als zijn brieven zijn consistent met het revolutionaire standpunt dat hij in Galaten 3:28 verwoordt.

De waarheid is dat de “beperkende passages” erg obscuur zijn. Iedereen die beweert dat ze duidelijk en direct zijn, leeft in een mistige wereld van vooringenomenheid en academische naïviteit. Een dergelijke bewering weerspiegelt een onwetend verwerpen van teksten als Handelingen 2:17, Galaten 3:28, 1 Corinthiërs 11:5 en 1 Corinthiërs 14:26,31.

Pak een willekeurig solide Bijbelcommentaar en kijk bij de “beperkende gedeeltes.” Je zult ontdekken dat deze teksten op diverse manieren geïnterpreteerd kunnen worden vanwege de dubbelzinnigheid van de oorspronkelijke taal. Het feit dat bekwame evangelische geleerden over de betekenis van Paulus’ woordgebruik in deze verzen van mening verschillen bevestigt de obscuriteit ervan.

Naar mijn mening moeten we altijd het obscure interpreteren aan de hand van het duidelijke. En nooit het duidelijke (her)interpreteren op basis van het obscure. Want als we het heldere en consistente beeld van de Schrift op basis van één of twee obscure passages interpreteren, doen we geweld aan de kernboodschap van het Evangelie. Bovendien zijn we genoodzaakt om allerlei soorten exegetische gymnastiek uit te voeren om de (vele) duidelijke Bijbelgedeeltes in te passen in onze interpretatie van de (weinig) obscure teksten.

Hoe moet het dan wel? Als een obscure tekst in tegenspraak lijkt met het heldere beeld van de hele Schrift, dan moeten we nauwkeurig naar de context gaan kijken.

Welk Soort “Zwijgen” Is Dit?

Onderzoek van de context . . . historisch, sociaal, lokaal en geestelijk . . . is allesbepalend voor het juist interpreteren van een Bijbelgedeelte. Laten we dus eerst naar de lokale context van de eerste “beperkende passage” kijken:

1 Corinthiërs 14:29-35.

Wat de profeten betreft, twee of drie mogen het woord voeren, en de anderen moeten het beoordelen. Maar indien aan een ander, die daar gezeten is, een openbaring ten deel valt, moet de eerste ZWIJGEN. Want gij kunt allen één voor één profeteren, opdat allen lering en allen opwekking erdoor ontvangen. En de geesten der profeten zijn aan de profeten onderworpen, want God is geen God van wanorde, maar van vrede, zoals in alle gemeenten der heiligen. De vrouwen in de gemeenten moeten ZWIJGEN; want het is haar niet vergund te spreken, maar zij

moeten ondergeschikt blijven, zoals ook de wet zegt. En als zij iets willen TE WETEN KOMEN, moeten zij thuis haar mannen om opheldering vragen; want het staat lelijk voor een vrouw te spreken in de gemeente.

We moeten een aantal dingen hieruit goed overwegen.

Ten eerste, Paulus had eerder in zijn brief vrouwen al aangemoedigd te bidden en te profeteren (1 Cor. 11:5).

Ten tweede, Paulus moedigt in hoofdstuk 14 de *gehele* gemeente aan te functioneren. Hij schrijft: "Want gij kunt allen één voor één profeteren" (vers 31) en "Telkens als gij samenkomt, heeft ieder iets: een psalm of een lering of een openbaring of een tong of een uitlegging . . ." (vers 26). (Om te ontkennen dat deze vermaningen vrouwen niet omvatten is belachelijk. Dat is hetzelfde als beweren dat de kerk geen vrouwen bevat, en dat het NT alleen voor mannen geschreven is! Volslagen belachelijk, natuurlijk!)

Om die reden zou Paulus door plotseling te beweren dat vrouwen nooit een woord in de kerk zouden mogen zeggen, zichzelf volledig tegenspreken in het bestek van slechts een paar regels.

Als we kijken naar de context, echter, dan verdwijnt de schijnbare discrepantie.

Als we 1 Corinthiërs 14 omkeren, ontstaat het volgende beeld: De samenkomsten in Corinthe verliepen in volslagen chaos. Velen van de heiligen spraken door elkaar in tongen, en niemand vertolkte wat werd uitgesproken. Tegelijkertijd waren anderen aan het profeteren. En de uitspraken die sommige profeten deden maakten grondige evaluatie dringend noodzakelijk. Triest genoeg deden maar enkelen dat.

Houd in gedachten dat sommigen in de kerk de opstanding in twijfel trokken (1 Cor. 15). Anderen leefden in de overtuiging dat bezoek aan prostituees en het plegen van incest acceptabel waren. In hun denken waren dit onschuldige activiteiten aangezien ze werden gedaan met het lichaam, en niet met de geest (1 Cor. 5 en 6).

Terwijl zich dit voltrok, vielen de vrouwen degenen die spraken met vragen in de rede. Hun motivatie was om te leren. Maar zij vormden nog een extra afleiding in een toch al ontwrichte samenkomst.

Het was in de oudheid heel gewoon voor toehoorders om degene die onderricht gaf te onderbreken met vragen. Het werd echter als lomp gezien als de vragen domheid of onbekendheid met het onderwerp weerspiegelden. Daarbij moet opgemerkt worden dat vrouwen in de oudheid – Joods of heiden – niet opgeleid waren. Uitzonderingen daarop waren zeldzaam.

Vrouwen waren in essentie getraind om huishoudsters te zijn. Het was in de Greco-Romeinse wereld dus een beschamende zaak als een man door een vrouw publiekelijk in twijfel getrokken of betwist werd. Want als vrouwen de mannen met vragen onderbraken, werden de mannen door hun sociaal minderen ondervraagd en dat was in die cultuur een schande.

In 1 Corinthiërs 14 pakt Paulus deze chaos grondig aan. Eerst grijpt hij in bij het gebruik en misbruik van tongen, waarbij hij richtlijnen aanreikt voor het juiste gebruik van tongen (1 Cor. 14:1-28). Vervolgens richt hij zich op het onderwerp van het geven en evalueren van profetische woorden. (1 Cor. 14:29-34).

Dus beginnend vanaf 1 Corinthiërs 14:29 richt Paulus zijn aandacht op de profeten en hun rol in de kerk. Hij zegt de Corinthiërs dat als de heiligen profeteren, zij dat niet tegelijkertijd moeten

doen. In plaats daarvan moeten er twee of drie op hun beurt spreken. Vervolgens moeten zij pauzeren zodat de kerk kan beoordelen wat profeteerd is.

Beoordelen – evalueren – betekent onder meer het stellen van vragen aan de profeten. Profetische boodschappen moeten onderzoeken worden om te weten te komen wat precies bedoeld wordt. En of de boodschap geldig was. (Dit was de gebruikelijke manier waarop zowel Joden als Grieken in een onderwijssetting in die tijd onderricht ontvingen.)

Het is juist binnen deze context dat Paulus zich vervolgens tot de zusters richt en zegt dat zij niet moesten deelnemen in dit soort momenten van onderzoek en evaluatie. Dat als zij een profetisch woord niet begrepen of als zij een vraag hadden over wat gezegd werd, zij dat thuis aan hun echtgenoten zouden moeten vragen. Hun onderricht moest thuis plaatsvinden, niet in de samenkomst. De samenkomst is geen vraag-antwoord sessie.

Kijk nu naar het tekstgedeelte met deze achtergrond in gedachten:

En als zij iets willen TE WETEN KOMEN, moeten zij thuis haar mannen om opheldering vragen; want het staat lelijk voor een vrouw te SPREKEN in de gemeente.

Er is een onmiskenbaar verband tussen “te weten komen” en “spreken.” De enige manier van spreken die Paulus hier aan banden legt, is dat van vragen stellen. Zowel vragen gebaseerd op bazigheid als op onwetendheid.

Om die reden is Paulus’ bevel voor vrouwen om te “zwijgen” niet bedoeld in absolute zin. Het is veel meer een correctie van een specifiek probleem. De context maakt dat duidelijk. In plaats van het publiekelijke geschreeuw om uitleg moesten de vrouwen thuis door hun echtgenoten onderwezen worden. Echter, als het aankomt op spreken in de samenkomst tot opbouw van de kerk, dan zijn zij vrij om te spreken (1 Cor. 11:5; 14:26,31).

Daarbij komt dat Paulus de overtuiging heeft dat het geheel van toetsen en evalueren van profetische woorden en onderwijs door de broeders gedaan moet worden. Dit *behoedt* de zusters ervoor dat zij in de ongepaste rol komen waarin zij een man in de samenkomst zouden corrigeren. Paulus herinnert hen eraan dat zelfs de Wet van God vrouwen ontheft van het uitoefenen van dat soort autoriteit (vers 34). [Noot: Why Not Women komt hierover tot een andere conclusie]

Verder laat Paulus hen weten dat zijn instructie niet uniek is voor Corinthe. Het is de praktijk en leefwijze van alle kerken (vers 34). Vervolgens gebruikt hij ironie om hen te bestraffen voor hun neiging om af te dwalen van de apostolische traditie en om in alle dingen zelfingenomen hun eigen weg te gaan (vers 36).

Om de bedoeling nog duidelijker uit te laten komen, het Griekse woord “zwijgen” in dit vers is *sigao*. Het betekent ‘iemand's vrede tijdelijk bewaren.’ Het woord heeft de betekenis van stil zijn om in staat te zijn te luisteren naar wat een ander te zeggen heeft. Paulus gebruikt hetzelfde woord nog tweemaal in hoofdstuk 14.

Hij zegt eerst dat de persoon die in tongen spreekt, moet zwijgen (*sigao*) als er geen vertolker is (vers 28). Betekent dit dat iemand die in tongen spreekt nooit in de samenkomst mag spreken? Natuurlijk niet!

Paulus gebruikt het woord opnieuw wanneer hij zegt dat als iemand een ander onderbreekt in het profeteren, degene die eerst sprak moet zwijgen (*sigao*) – zodat de ander zijn woord tussendoor kan doorgeven (vers 30). Betekent dit dat de persoon die profeteerde nooit meer in de samenkomst mag spreken nadat hij onderbroken is? Natuurlijk niet!

Op dezelfde manier, als een zuster een vraag heeft tijdens een samenkomst, moet zij zwijgen (*sigao*). Dat wil zeggen, zij moet rustig blijven (verzen 29-34). Betekent dit dat de zusters nooit mogen spreken in de samenkomst? Natuurlijk niet!

Opnieuw, het zwijgen waarover in 1 Corinthiërs 14 gesproken wordt, geeft niet aan dat vrouwen nooit in de bijeenkomst mogen spreken. Een dergelijke idee weerspiegelt een cultureel bevooroordeeld en foutief lezen van Paulus' brieven. Het zou bovendien Paulus in sterke tegenspraak met zichzelf brengen (11:5; 14:26,31).

Nee, het "zwijgen" hier heeft een erg beperkte betekenis. Het slaat op die momenten dat een zuster in de war gebracht wordt door iets wat uitgesproken wordt of dat zij publiekelijk een profetisch woord ter discussie stelt. Als dit gebeurt, moeten de zusters hun rust bewaren en ruimte geven aan de broeders. Vervolgens moet zij haar man thuis om opheldering vragen. Volgens Paulus zal dit orde en vrede brengen in de eens chaotische en verwarrende samenkomsten in Corinthe (vers 33).

Hoewel ik geen fan ben van Bijbel-parafrazering, denk ik dat Eugene Peterson's vertaling *The Message* de onderliggende geest van Paulus' bedoelingen met 1 Corinthiërs 14:34-35 goed weergeeft:

Wives must not disrupt worship, talking when they should be listening, asking questions that could more appropriately be asked of their husbands at home. God's Book of the law guides our manners and customs here. Wives have no license to use the time of worship for unwarranted speaking.

Over Welk "Onderricht" Gaat Dit?

We zullen onze aandacht nu richten op de andere "beperkende passage." Voordat we de tekst in detail gaan bekijken, moeten we goed begrijpen dat 1 en 2 Timoteüs unieke brieven zijn. Paulus schrijft daarin aan een persoon die hij al zo'n 15 jaar kent. Een dergelijke communicatie – tussen twee nauwverbonden individuen – staat bekend als "lage context." Dit betekent eenvoudigweg dat de schrijver er vanuit kan gaan dat hij heel goed kan inschatten welk begrip de lezer heeft van elke specifieke opmerking die hij maakt.

Ik zal dat nog iets verder uitleggen. Aangezien Paulus een hechte relatie met Timoteüs heeft, kon hij dingen tegen hem zeggen waarvan hij wist dat Timoteüs die zou begrijpen. Zijn uitspraken hadden allemaal een bepaalde context waarmee Timoteüs bekend was, en die dus niet beschreven (hoeven) worden.

Bijvoorbeeld, stel je voor dat ik een brief zou schrijven aan één van mijn medewerkers. In die brief doe ik een uitspraak over "prioriteit." Anderen die de brief lezen zouden niet weten waarover ik zou schrijven. Maar voor mijn medewerker zou het duidelijk zijn omdat we daarover samen ettelijke discussies gevoerd hebben.

Op dezelfde manier zijn 1 en 2 Timoteüs erg moeilijk te interpreteren omdat zij werkelijk propvol met "lage context" uitspraken staan. Dus veel beweringen met een context waarmee Paulus en Timoteüs ten volle vertrouwd waren.

Het beste wat wij daarom kunnen doen, is te proberen de exacte situatie waarmee Timoteüs in Efeze geconfronteerd werd te reconstrueren. Taalkundigen en historici hebben vele feiten ontdekt die inzichten geven over de Bijbeltekst die wij nu in beschouwing hebben. En hun bevindingen kloppen uitstekend met wat wij kunnen ontdekken door de brief om te keren.

Door alle feiten op een rij te zetten ontstaat het volgende beeld. Het scenario dat Paulus aan de kerk in Efeze had voorgehouden, is uiteindelijk waarheid geworden. Zes jaar eerder had hij de Efezische oudsten gewaarschuwd dat wolven de kerk zouden binnendringen om met perverse leringen discipelen achter zich aan te krijgen (Hand. 20:28-30).

De wolven kwamen inderdaad. Dus spoort Paulus de jonge Timoteüs nu aan om hun perverse dwaalleer te bestrijden (1 Tim. 1:3-7; 6:3-5). Aangezien Timoteüs zich erg goed van de ketterij bewust is, hoeft Paulus dat niet in detail uit te leggen. Schijnbaar was het een soort proto-gnosticisme.

Ter verklaring, Gnosticisme was een dwaalleer die met name opkwam in de tweede eeuw. De Gnostici onderwezen dat volledige redding voortkwam uit speciale kennis (*gnosis*) die alleen door ingewijden verkregen kon worden. Wat Timoteüs in Efeze bestreed, lijkt een extreem embryonale vorm van deze dwaalleer te zijn. (Paulus lijkt naar deze leer van het Gnosticisme te verwijzen als hij tot Timoteüs zegt: "Houd u buiten het bereik van de onheilige, holle klanken en de tegenstellingen der ten onrechte zo genoemde *gnosis*." - 1 Tim. 6:20.)

Volgens het verkeerde onderwijs was zowel het eten van vlees als het aangaan van een huwelijk verboden (1 Tim. 4:1-3). Daarnaast werden bepaalde mythen over de Wet omarmd (1 Tim. 1:4-7). We weten uit historische verslagen dat de Gnostici het scheppingsverhaal verdraaiden. Eva werd beschouwd als een middelaar en een verlosserfiguur (vergelijk met Paulus' uitspraak in 1 Tim. 2:5). Zij zou hebben bestaan voordat Adam kwam. De man werd geschapen vanwege de vrouw, en hij ontving verlichting door de vrouw. Aangezien Eva de eerste hap van de Boom van Kennis nam, werd zij beschouwd als de drager van speciale geestelijke kennis (*gnosis*).

Het is om deze reden dat zij die deze dwaalleer accepteerden de voorkeur gaven aan het leiderschap van vrouwen boven dat van mannen. De dwaalleer zei dat vrouwen nog altijd mensen konden leiden tot de verlichtende *gnosis* die werd voorgesteld door de Boom van Kennis. Er werd verder geloofd dat redding de effecten van de zondeval compleet kon omkeren zodat mannen niet langer onderworpen hoefden te zijn aan aardse autoriteiten en vrouwen niet langer onderdanig hoefden te zijn aan hun echtgenoten.

Alhoewel mannelijke leraars deze leer verspreidden (1 Tim. 1:20; 2 Tim. 2:17), vond het vruchtbare grond onder de vrouwen in de kerk (2 Tim. 3:6-9). Omdat vrouwen niet opgeleid waren, waren zij daarvoor het meest vatbaar. Hun huizen vormden bovendien een netwerk waardoor de valse leer snel kon voortwoekeren (1 Tim. 5:13-15; 3:11).

Sommigen van de vrouwen die deze ketterij aanhingen, begonnen dit tijdens de samenkomsten uit te dragen. Zij begonnen bovendien de mannen tijdens het spreken te betwisten. Kortgezegd, de vrouwen probeerden met hun valse leer de kerk over te nemen.

Dit is naar mijn overtuiging wat Paulus aanzette tot het schrijven van de volgende passage.

1 Timoteüs 2:11-14

Een vrouw moet zich rustig, in alle onderdanigheid, laten onderrichten, maar ik sta niet toe, dat een vrouw onderricht geeft of gezag over de man heeft; zij moet zich rustig houden. Want eerst is Adam geformeerd, en daarna Eva. En Adam heeft zich niet laten verleiden, maar de vrouw is door de verleiding in overtreding gevallen;

Het is opvallend om te ontdekken dat er zeven parallele zinsneden zijn die voorkomen in zowel deze tekst als in 1 Corinthiërs 14:34-35. Twee daarvan zijn (hoewel de NBG vertaling andere woorden kiest): *laten onderrichten/te weten komen* en *rustig houden/zwijgen*. Dit is zeker van belang.

In beide gedeelten zijn de woorden *laten onderrichten/te weten komen* vertalingen van hetzelfde Griekse woord.

1 Timoteüs 2:11: "Een vrouw moet zich rustig, in alle onderdanigheid (*hupotage*), LATEN ONDERRICHTEN (*manthano*)."

1 Corinthiërs 14:35: “En als zij iets willen TE WETEN KOMEN (*manthano*), moeten zij thuis haar mannen om opheldering vragen; want het staat lelijk voor een vrouw te spreken in de gemeente.”

In het gedeelte uit Timoteüs zegt Paulus dat de zusters in Efeze zich in stilte en volledige onderwerping zouden moeten laten onderrichten. Waarom? Omdat zij slecht opgeleid zijn. Maar meer nog omdat zij door een valse leer misleid zijn.

Het Griekse woord voor zwijgen in deze passage is *hesuchia*, en dat betekent een tijdelijke stilte, als het ruimte geven aan een ander om te spreken. De betekenis ademt bovendien de sfeer van luisteren met leergierige aandacht. Het is hetzelfde woord dat in Handelingen 22:2 gebruikt is: “Toen zij nu hoorden, dat hij [Paulus] hen in de Hebreeuwse taal toesprak, hielden zij zich temeer stil (*hesuchia*).”

In essentie is 1 Timoteüs 2:11 dezelfde instructie die Paulus ook aan de zusters in Corinthe gaf. Namelijk, de vrouwen mogen de samenkomst niet met vragen en twijfels verstoren. In de samenkomst moeten zij *rustig en stil leren*.

Het eerste dat Paulus Timoteüs dus opdraagt, is: Zorg dat de zusters stoppen met het stellen van zulke suggestieve vragen om de mannen te betwisten. In plaats daarvan moeten zij zich nederig opstellen en met een leergierige houding toehoren.

Paulus bouwt hier dan op voort en zegt dat de zusters de broeders *niet* moeten onderrichten (1 Tim. 2:12). Het oorspronkelijke Grieks is echter verhelderend: het werkwoord staat in de tegenwoordige actieve vervoeging. Er staat letterlijk:

“Ik sta nu niet toe dat een vrouw onderricht geeft . . .”

Nu is al duidelijker dat Paulus hier geen universele richtlijn voor vrouwen stelt. In tegendeel, hij behandelt hier een heel specifieke situatie in Efeze. Hij spreekt tegen de vrouwen in Efeze die een dwaalleer in de kerk rondstrooien. Aldus hebben zij voor Paulus hun recht om te onderrichten in de kerk verspeeld.

Hier moet het volgende aan toegevoegd worden. Timoteüs kende Paulus al zo'n 15 jaar. Timoteüs was met de oudere apostel op twee kerkstichtingsreizen meegereisd. Hij had alle kerken bezocht die Paulus gesticht had. Indien Paulus een universeel verbod op het onderrichten en spreken door vrouwen in kerkbijeenkomsten voor ogen had, waarom zou hij dat in deze brief dan nog aan Timoteüs moeten uitleggen? Dan had Timoteüs dit allang geweten.

Hmmm . . .

Maar er is meer. Paulus schrijft verder dat geen vrouw in de kerk *“gezag over de man heeft.”* Het Griekse woord voor dit “gezag hebben over” is *authenteo*. In het hele NT wordt dit woord slechts eenmaal gebruikt, namelijk in deze tekst. Het is veelzeggend dat Paulus hier niet zoals in diverse andere brieven het gebruikelijke woord voor autoriteit (*exousia*) gebruikt.

Authenteo is een obscuur woord. De meest vooraanstaande bronnen suggereren dat dit zowel “autoriteit uitoefenen over” als “autoriteit claimen over” kan betekenen. (Voor nadere informatie over dit woord, zie *Louw and Nida's Greek-English Lexicon of the NT Based on Semantic Domains*. Zij bepleiten dat het betekent “overheersen op een dominerende manier . . . om mannen te domineren.” Zie ook BAGD lexicon. *Young's Literal Translation* vertaalt deze zinsnede als “noch over een echtgenoot te heersen.” Ben Witherington suggereert de betekenissen “heersen over,” “besturen,” of “de despoot spelen” over mannen.) Gegeven de context lijkt de tweede betekenis het meest passend.

Nadat Paulus Timoteüs instrueert dat de vrouwen niet langer in de kerk mochten onderrichten, maakt hij korte metten met de inhoud van hun dwaalleer: *Want eerst is Adam geformeerd, en daarna Eva. En Adam heeft zich niet laten verleiden, maar de vrouw is door de verleiding in overtreding gevallen.*

Paulus maakt hier duidelijk dat Eva *niet* eerder dan Adam bestond. Hij verklaart ook dat het Eva was die afkeurenswaardig gehandeld had. Zij was degene die misleid werd – net als de vrouwen in Efeze. In alle andere brieven schuift Paulus altijd de last van de zondeval op Adams nek. Maar gegeven deze specifieke situatie richt hij zijn blik op Eva, om daarmee de valse leer die de Efezische zusters verspreidden te ontkrachten.

Opnieuw, Paulus wilde absoluut geen universele richtlijn vaststellen die alle vrouwen overal het onderrichten in kerksamenkomsten zou verbieden. Dit zou in tegenspraak zijn met zijn eigen woorden.

In 1 Corinthiërs verklaart Paulus namelijk diverse keren dat vrouwen in de kerk mogen profeteren (1 Cor. 11:5; 14:26, 31). Profetie omvat instructie, want Paulus schrijft: “want gij kunt allen één voor één profeteren, opdat allen lering en allen opwekking erdoor ontvangen” (1 Cor. 14:31). Alle heiligen, inclusief de zusters, worden geacht elkander te onderrichten en te vermanen door psalmen, lofzangen en geestelijke liederen (Col. 3:16). De manifestatie van de Heilige Geest, onder andere door profetie, woorden van kennis en woorden van wijsheid, is aan de gehele kerk gegeven tot welzijn van allen (1 Cor. 12:1-12). En deze gaven moeten functioneren in de kerkbijeenkomst (1 Cor. 14). Ervaring leert ons dat God alle gaven zonder onderscheid aan mannen en vrouwen schenkt. Er bestaat niet zoiets als geestelijke gave behorend bij en beperkt tot een bepaald geslacht!

De schrijver van de Hebreeën brief vertelt de gehele kerk, inclusief de zusters, dat zij gegeven hun relatieve geestelijke leeftijd, allemaal *leraars* zouden moeten zijn (Heb. 5:12).

In diezelfde brief moedigt de schrijver bovendien de gehele gemeente, broeders én zusters, aan om elkander aan te sporen wanneer de kerk samenkomt (Heb. 10:24-25).

1 Timoteüs 2:12 moet dus niet gezien worden als een overkoepelende verklaring dat vrouwen in de aanwezigheid van mannen nooit in de kerkelijke bediening mogen functioneren. Daaraan vasthouden is in tegenspraak met het NT. Zusters zouden dan moeten stoppen met profeteren, vermanen, getuigen en functioneren in geestelijke gaven – allemaal dingen die Paulus aanmoedigt.

(In dit verband, het Lichaam van Christus – een functionerende gemeenschap, niet een denominatie – brengt leraars, vermaners, profeten etc. voort. Alleen het lokale Lichaam kan onderscheiden wie deze gaven hebben en wie niet. Laat dus de kerk zelf beslissen wie de gave van leraar heeft en wie zich slechts als leraar voordoet!)

Samengevat, de algehele context van 1 Timoteüs geeft aan dat een valse leer probeerde binnen te dringen en dat de zusters dit probeerden te bevorderen.

Ik denk dat Eugene Peterson opnieuw een goede weergave van Paulus' boodschap in deze verzen geeft. Hij werpt bovendien een prachtig licht op vers 15 – één van de meest verbazingwekkende verzen in het NT:

I don't welcome women to take over and tell the men what to do. They should study to be quiet and obedient along with everyone else. Adam was made first, then Eve; woman was deceived first—our pioneer in sin!—with Adam right on her heels. On the other hand, her childbearing brought about salvation, reversing Eve. But this salvation only comes to those who continue in faith, love, holiness, gathering it all into maturity. You can depend on this. (The Message)

De werkelijke kwestie in zowel 1 Corinthiërs 14 als 1 Timoteüs 2 is het misbruik van een Godgegeven voorrecht. Paulus spoort de zusters in Corinthe en Efeze aan om de broeders op

het gebied van onderwijs ruimte te geven. Waarom? Omdat de zusters de samenkomsten vanwege hun geestelijke onvolwassenheid en opleiding verstoorden. In Efeze probeerden ze bovendien ten koste van alles met een valse leer de mannen te overheersen.

Het geweldige van Paulus' instructie is echter dat vrouwen *kunnen* leren. Zij moeten door hun echtgenoten thuis onderwezen worden zodat zij uiteindelijk met de mannen op gelijkwaardig sociaal niveau komen te staan. In dit opzicht was Paulus een vooruitstrevend denker en een sterk voorvechter van de vrouwelijke eer in die dagen – een tijdperk waarin de overtuiging van de mannelijke superioriteit diepgeworteld was

Paulus' argumenten hebben om die reden niets van doen met bediening. Ze hebben veel meer te maken met *orde* in de samenkomsten. Hij pleit voor orde waar tot op dat moment wanorde heerste.

Kortom, Paulus van Tarsus werd door God geroepen om mannen en vrouwen vrij te zetten van de ketenen van de Wet. Ironisch genoeg wordt hij door sommigen juist beschouwd als een nieuwe wetgever! De schriftgeleerden uit Jezus' dagen pasten het Oude Testament toe zonder de lokale context in ogenschouw te nemen. Tragisch genoeg heerst dit schriftgeleerdengedrag ook vandaag de dag nog. Moderne schriftgeleerden hebben geïsoleerde verzen uit het NT omgezet in onderdrukkende wetten zonder oog te hebben voor de lokale en tijdelijke karakter. Paulus' boodschap bevordert juist radicale vrijheid in plaats van onderdrukking. En die vrijheid geldt ook overvloedig voor vrouwen. Als daarom onze interpretatie van Paulus in tegenspraak met zijn boodschap van vrijheid is, dan trekken we klaarblijkelijk de verkeerde conclusies.

Het Eindresultaat

Wat betekent dit voor ons? Ik kan natuurlijk niet voor iedereen spreken, maar voor mij betekent dit het volgende. Het standpunt dat vrouwen het recht ontnemt om in de kerksamenkomst te spreken weerspiegelt een erg broze benadering van het NT. Het is een onverantwoorde aanname die gebaseerd is op een algemeen gangbare maar duidelijk cultureel bepaalde foutieve interpretatie van Paulus' gebruik.

De waarheid is dat de zusters nergens een minder onderdeel van de kerk zijn dan de broeders. Mannen hebben vrouwen keihard nodig om Christus aan hen te laten zien. (Houd in gedachten dat de kerk – de *ecclesia* – een vrouw is!) Bovendien, in tegenstelling tot de situatie in de eerste eeuw, zijn vrouwen in onze tijd over het algemeen goed opgeleid. Zij zijn niet langer de sociaal ondergeschikten van de mannen.

Het door Paulus beschreven gebod in de “beperkende passages” slaat alleen op vrouwen die de kerksamenkomsten door ongeïnformeerde en ontwrichtende vragen verstoorden. Ze hebben bovendien betrekking op vrouwen die valse doctrines verspreiden of zich autoriteit over mannen toe-eigenen.

Ik wil hieraan toevoegen dat naar mijn mening de taak van het corrigeren en ter discussie stellen van anderen in een bijeenkomst het beste functioneert in de handen van de broeders. De zusters moeten niet met een dergelijke onheuse taak belast worden. (Overigens, er zijn goede Bijbelse gronden voor dit standpunt. We zien in de eerste eeuw nooit vrouwen toezicht in de kerk uitoefenen. Merk op dat toezicht en bediening twee erg verschillende zaken zijn. Zie *Rethinking the Wineskin* voor details.)

Beschouw nu deze gewichtige tekst uit het Woord:

Maar nu zijn er wel vele leden, doch slechts één lichaam. En het oog kan niet zeggen tot de hand: ik heb u niet nodig, of ook het hoofd tot de voeten: ik heb u niet nodig. Ja, veeleer zijn die leden van het lichaam, welke het zwakst schijnen, noodzakelijk, en juist die delen van het lichaam, welke wij minder in ere houden, bekleden wij meer eervol, en onze minder edele leden worden met groter eer behandeld, doch onze edele leden hebben dat niet nodig. God heeft

evenwel het lichaam zo samengesteld, dat Hij meer eer gaf aan hetgeen misdeeld was, opdat er geen verdeeldheid in het lichaam zou zijn, maar de leden gelijkelijk voor elkander zouden zorgen. (1 Cor. 12:20-25).

Het uitsluiten van vrouwen van hun functioneren in de kerkbijeenkomsten op basis van dit tekstgedeelte is een soort herinvoering van het onderscheid geestelijken/leken in een iets gewijzigde uitvoering. De mannen worden dan de nieuwe geestelijkheid. Alleen zij zijn het luisteren waard. De vrouwen worden dan de nieuwe leken. Wat zij te zeggen hebben, is minder waardevol. Het is in feite niet waardevol genoeg om gehoord te worden. Zij zijn buitengesloten van het functioneren in Gods huis.

In essentie, als we alleen mannen het recht van spreken in de samenkomst geven, hebben we onbewust de tweedeling geestelijken/leken weer geïntroduceerd. Het "elkanderen" wordt de deur uitgesmeten. De oude zuurdesem van het autoritarisme, van macht en onderdrukking is slechts van een nieuwe aankleding voorzien. En al onze retoriek over het herstel van het priesterschap van alle gelovigen ontwikkelt zich tot juist dat . . . retoriek!

De Here Jezus Christus is de enige middelaar tussen mensen en God. Door Zijn rol van middelaar voor Gods aangezicht heeft Hij een nieuw priesterschap ingesteld. En dat priesterschap omvat mannen en vrouwen. Het zou voor Paulus erg makkelijk geweest zijn om een soort beperkte priesterlijke rangorde in te stellen, om daarmee ook onze hoge roeping als familie van Christus af te zwakken. De volgelingen van de Heer volgden dat spoor maar al te gemakkelijk. Maar Paulus zelf weigerde om daarin mee te gaan.

Dit is tamelijk diffuus, maar ik hoop dat je mijn punt begrijpt. Het Nieuwe Verbond maak ons allemaal tot priesters, en het Leven van het Lichaam (wat ook open kerksamenkomsten omvat) is logischerwijs de praktische uitdrukking daarvan.

Om het in één zin samen te vatten: het breken met de hoofdboodschap van het Nieuwe Verbond en de gehele boodschap van Gods Woord op basis van twee obscure passages heeft het tragische bijeffect van het instellen van een kastensysteem: mannelijke geestelijken en vrouwelijk leken.

Aangezien de zusters deel zijn van het koninklijk priesterschap (om Petrus' zinsnede te lenen), nodigt het NT hen uit in de kerksamenkomsten te getuigen, instrueren, vermanen, profeteren, zingen en bidden (1 Cor. 11:5; 14:26; 31; Col. 3:16; Heb. 10:24-25). De zusters zijn vrij om hun medebroeders en –zusters te voeden met Christus. Als zij dat doen, verheerlijken zij God en bouwen mee aan de kerk.

Dus, lieve zuster, ik smeed je: we hebben jou deel nodig in de kerkbijeenkomsten. We hebben altijd als we samenkomen jou unieke bijdrage nodig. We hebben het unieke karakter van jouw persoonlijkheid nodig als jij Jezus Christus met ons deelt. Door jou te muilkorven zouden we het halve priesterschap tot zwijgen brengen. En dat zou de hele kerk schade berokkenen.

De bijeenkomsten van de kerk zijn een natuurlijk uitvloeisel van de geestelijke ervaring van ieder van de heiligen. Door jou te weigeren als onderdeel van dit uitvloeisel, belemmeren we jouw geestelijke leven, onderdrukken we jouw geest. Om jou het recht te ontnemen daarin te functioneren staat gelijk aan het suggereren dat jij niet in staat bent van God te horen. Door jou in de onderlinge samenkomsten het zwijgen op te leggen gaan we in tegen het gehele karakter van de kerk.

We hebben jouw aandeel in de samenkomsten van de kerk nodig!

Moet het Hoofd Bedekt Worden?

Ik wil deze brief afsluiten met het beantwoorden van een andere veelgestelde vraag: “Wat is jouw standpunt omtrent de bedekking van het hoofd van vrouwen?”

Vroeg op mijn geestelijke reis werd ik ingewijd in een interpretatie van 1 Corintiërs 11 die concludeerde dat Paulus de zusters leerde – toen, nu en voor altijd – dat zij hun hoofd moesten bedekken met een fysieke bedekking. En ik vond dat tamelijk overtuigend.

Toen ik later de kwestie verder onderzocht, werd me de interpretatie aangereikt die zegt dat Paulus zich in werkelijkheid met een cultuurafhankelijk onderwerp bemoeide. Maar aangezien de culturele factoren deze kwestie niet langer actueel maakten, waren de zusters niet langer verplicht hun hoofden te bedekken. En ik vond dat tamelijk overtuigend.

De realiteit is dat 1 Corintiërs een behoorlijk obscuur Bijbelgedeelte is. Om die reden heeft, net als met de “beperkende passages,” iedere interpretatie van dit gedeelte zijn eigen inherente zwakheden. De waarheid is dat ik beide tegenovergestelde standpunten redelijk overtuigend kan beargumenteren. Naar mijn overtuiging zijn beide standpunten even overtuigend exegetisch te onderbouwen. Maar er is één zin die de hele kwestie voor mij opheldert. Ik zal Paulus citeren: “*Oordeelt zelf: is het voegzaam, dat een vrouw met ongedekten hoofde tot God bidt?*”

Wat is mijn idee over hoofdbedekking? Ik voeg me bij Paulus: Zuster, u bent vrij om te kiezen voor onbedekt of bedekt hoofd. De keuze is aan u. En laat niemand u om die keuze bekritisieren. “Oordeelt zelf, en volg uw eigen hartsovertuiging in deze kwestie.”

Aangezien ik alles nogal uitvoerig besproken heb, zal ik wat ik gezegd heb samenvatten in vier woorden:

ZUSTER, U BENT VRIJ!!

Moeten Vrouwen Hun Man Onderdanig Zijn?

Zodra deze brief openbaar wordt, zullen sommige “aan-welke-kant-sta-jij” kemphanen proberen mij één van de kampen binnen te slepen. Jammer genoeg kunnen die aasgieren niet uitgeschakeld worden. Maar als de waarheid voorop staat, dan pas ik eigenlijk in geen enkele categorie. Ik ben noch een zoetsappig-gevoelige “Christen-feminist” noch een striemend-bulderende “patriarchale traditionalist” . . . zoals ik nu zal duidelijk maken.

WAARSCHUWING: Extremisten in beide kampen, neem uw posities in de loopgraven in....

Voor zover de huwelijksband reikt, is de relatie tussen man en vrouw een aards beeld van de hemelse realiteit van Christus en Zijn Bruid. Dus ik accepteer direct Paulus’ bevel voor echtgenotes om hun mannen in de vreze des Heren onderdanig te zijn (Ef. 5:22; Col. 3:18; zie ook 1 Pet. 3:1-7). Toch wil ik er snel aan toevoegen dat dit gedeelte door controlerende mannen veel te vaak uit het juiste verband gerukt is in hun verlangen om hun vrouwen te overheersen.

Jezus Christus overheerst Zijn Bruid niet en onderwerpt haar ook niet. Mannelijke overheersing van vrouwen is daarom een symptoom van de gevallen natuur van de mens (Gen 3:16). Het is geen Goddelijk mandaat. Bovendien zijn onderdanigheid en onderwerping twee verschillende dingen.

Ik verwijs je naar het boek *The House Church Movement: Which Direction?* Hoofdstuk 18 bevat een goede discussie over het “vrouwen-onderwerpt-uzelf-aan-uw-echtgenoten” gebod. En ik schaar mezelf daar graag achter.

Zo blijf ik maar doorleuteren. Hopelijk heb je ergens in dit lange verhaal een antwoord gevonden op jouw vraag. Ik vertrouwen erop dat andere zusters die dit lezen in deze woorden vrijheid en herstel van religieuze onderdrukking zullen vinden.

Misschien zijn er wel meerdere ronden nodig, maar dit is waar ik op dit moment tijd voor had. Misschien zal ik op een later tijdstip de overgebleven gebreken onder handen nemen. Dus accepteer dit stuk met die beperkingen. Het is een eerste aanzet, geen afgerond product.

Jouw broeder in deze veeleisende maar glorieuze speurtocht,

Frank

P.S. Een opmerking voor hen die deze brief over mijn schouder hebben meegelezen. Mocht je van het zeldzame soort zijn dat de onderbouwing van mijn visie uit de mond van geleerden willen horen, dan beveel ik de twee boeken van mijn vriend Ben Witherington aan: *Women in the Earliest Churches* en *Women in the Ministry of Jesus*. Ik kan me ook vinden in F. F. Bruce's behandeling van het onderwerp in *A Mind for What Matters*. Hoofdstuk 17 bevat een uitstekende discussie over de rol van de vrouw in de kerk. In mijn optiek zijn Witherington en Bruce twee van de grootste NT geleerden die deze eeuw voortgebracht heeft.